

Nem kell keresni

VISSZHANG - LIX. évfolyam, 45. szám, 2015. november 6.

Palotai Dániel, az MNB vezető közgazdásza a cikkekre (*Jegybanki szerepzavarok és túlkapások, ÉS, 2015/42., okt. 16.*) reagálva javasolta, hogy mielőtt Matolcsy György *Egyensúly és növekedés* című könyve állításainak tudományos bizonyítottságát vitatnám, olvassam el a könyv mind a 24 fejezetét (*Kákán a csomót, ÉS, 2015/43., okt. 22.*). Megnyugtatom, hogy ezt már jóval korábban megtettem, és az élményről azon melegében beszámoltam a *Magyar Narancsban (Ekotrip. Közfertőző önfényezés, 2015. május 14.)*. Akkor Thomas Piketty *A tőke a 21. században* című könyvével állítottam párhuzamba, így megállapíthattam: „A tudományos alázat szikráját sem felmutató Matolcsyról francia kollégája azon intése is lepattant, hogy a csupán néhány év alapján végzett összehasonlításokból »akármilyen következtetés, sőt annak az ellenkezője is levonható«. Matolcsy egyetlen (előzetes) növekedési adat, a 2014. év teljesítménye alapján vonja le merész következtetését négyéves gazdaságpolitikája »kivételes sikerességéről«, elfelejtve a statisztikában jártas Piketty figyelmeztetését, hogy »néhány éven belül a növekedés sokféle okból kifolyólag ingadozhat, amiből lehetetlen bármilyen következtetést levonni.«.”

Miként akkor, most sem állítottam azonban azt, hogy a 2010-es gazdaságpolitikai fordulatnak ne *lehetne* pozitív hatása a növekedésre és az egyensúlyra, csupán annyit, hogy e feltételezett hatás tudományosan még nem bizonyított. Vegyük sorra a könyv szakmai lektora, Palotai által felemlített „kézzelfogható eredményeket”, amelyek szerinte a 2010-es gazdaságpolitikai fordulat sikerét bizonyítják:

1. A költségvetési konszolidáció valóban végbement, ám ebben oroszlánszerepe volt a GDP tizedét kitevő magán-nyugdíjpénztári vagyon és az éves járulékbefizetések konfiskálásának, amit a könyv sugallata ellenére sem lehet a „sikeres strukturális reformokat” elősegítő „reformok és innovációk” közé sorolni.
2. A külső egyensúly jelentősen javult, de a kamatcsökkentés hatására leértékelődő forint mellett a „vasárnap zárva tartunk” szindróma is szerepet játszhatott benne: az, hogy a visszaeső beruházások és a stagnáló fogyasztás mérsékelte a magyar gazdaság importigényét.
3. Többéves visszaesés és stagnálás után 2014-ben 3,7 százalékkal bővült a gazdaság. Ám ez sem feltétlenül a gazdaságpolitikai fordulat „eredménye”, hanem a masszív uniós támogatásoké, amelyek ellentételezték a magánszektorban a kiszámíthatatlan kormánypolitika miatti gyenge beruházási hajlandóságát.

Megértem, hogy a „könyvet véglegező munkacsoport” vezetője, Palotai Dániel nehezményezi a tudományos érvelést hiányoló kritikámat, hiszen a jegybank elemző stábjának komoly munkája fekszik a kötetben. Ám a hadseregnyi impozáns grafikon is legfeljebb illusztrálja, de nem bizonyítja a korszakos gazdaságpolitikai sikertörténetet. Hogy ezt még az MNB vezető közgazdásza sem érti meg, csak tovább erősíti a jegybank által szponzorált oktatás színvonala miatt érzett aggodalmamat.

(A szerző az MTA doktora)